

KPO Basisschool
De Cortendijck

handboek gedrag

Inhoud

Inleiding	3
Zorgniveaus	4
Gedragprotocol	
- Kanjertraining	5
- Schoolleefregels	6
- Schoolafspraken	6
- Nablijven	7
- Verwijdering uit de groep	7
- Schorsing en verwijdering van school	8
Sociaal emotioneel volgsysteem	
- KIJK	9
- SCOL	9
Pestprotocol	11
Informatie voor invallers	15
Bijlagen	
- Bijlage 1: formulier 'verwijdering uit de klas'	18
- Bijlage 2: adviezen aan de leerkracht	20
- Bijlage 3: adviezen aan de ouders	21

Inleiding

Het handboek gedrag is een verzameling van documenten.

In het gedragsprotocol worden de kanjertraining, schoolleefregels, schoolafspraken, wat te doen bij een incident of verwijdering uit de groep, schorsing en verwijdering van school beschreven. Ook wordt het pestprotocol omschreven.

Door regels en afspraken te maken kunnen kinderen, leerkrachten en ouders, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Zorgniveaus

De leerlingenzorg richt zich niet alleen op het helpen bij problemen, maar zeker ook op het voorkomen van problemen. Zorgpreventie is voor de school van groot belang. De school houdt rekening met dit uitgangspunt en zoekt naar wegen om problemen te voorkomen. De professionaliteit van de leerkrachten speelt bij deze preventieve zorg een sleutelrol.

De leerlingenzorg is georganiseerd op schoolniveau (zorgniveau 1-2-3) en bovenschools niveau (zorgniveau 4-5) en geldt zowel voor cognitieve vraagstukken als voor de begeleiding van leerlingen met gedragsproblemen.

-Zorgniveau 1:

In zorgniveau 1 zitten de leerlingen die door de leerkracht onderwijs op maat geboden krijgen vanuit het reguliere programma in de betreffende jaargroep.

-Zorgniveau 2:

In zorgniveau 2 zitten de leerlingen die een extra aanbod op een of meerdere vakgebieden nodig hebben. Dit extra aanbod wordt gerealiseerd door de leerkracht(en) van de groep die daarvoor eventueel overleg hebben gevoerd met collega-leerkrachten.

-Zorgniveau 3:

In zorgniveau 3 zitten de leerlingen die door de leerkrachten onder de aandacht van de interne begeleider zijn gebracht. De interne begeleider stelt samen met de leerkrachten en in overleg met de ouders een passend onderwijsaanbod samen voor de betreffende leerlingen. In dit zorgniveau kan er al een externe instantie benaderd worden.

-Zorgniveau 4:

In zorgniveau 4 zitten de leerlingen die externe zorg (zorg vanuit externe instanties) geboden krijgen. Ook in dit zorgniveau is er altijd nauw overleg tussen de interne begeleider, leerkrachten en ouders.

-Zorgniveau 5:

In zorgniveau 5 zitten de leerlingen die verwezen gaan worden naar het Speciaal Basis Onderwijs of een vorm van Speciaal Onderwijs.

Gedragsprotocol

Kanjertraining

De Kanjertraining is een effectief antwoord op hoe te komen tot gewenst sociaal gedrag. De methode Kanjer geeft kinderen handvatten in sociale situaties zoals samenwerken, kritiek durven / kunnen geven en ontvangen, uit slachtofferrollen stappen en zelf op een gezonde manier verantwoordelijkheid nemen, leren stoppen met treiteren en pesten.

Een kind leert positief over zichzelf en de ander denken. Kinderen leren elkaar aan te spreken op concreet gewenst gedragsniveau met behulp van tips die ze elkaar leren te geven.

In de Kanjertraining staan vier figuren/kleuren centraal, gekoppeld aan regels.

-Niemand speelt de baas

De pestvogel vindt zichzelf heel wat en wil altijd de baas spelen. Andere kinderen zijn in hun ogen allemaal minder die maar beter naar hem of haar kunnen luisteren. Bij dit gedrag hoort de zwarte pet. Hij vindt zichzelf geweldig; alle anderen deugen niet en hij bepaalt zelf wat hij doet. Kinderen met dit gedrag zijn gek op discussies en willen graag met je strijden, daar ontleden zij hun macht aan. Ze hebben veel trots. Als je alleen maar de baas speelt, mis je een hoop goede inbreng van anderen en kun je niet goed samenwerken.

-We lachen elkaar niet uit

De lolbroek doet overal lacherig over en neemt niets of niemand serieus. Hij probeert de lachers op zijn hand te krijgen en vriendjes te worden met de pestvogel om zo niet zelf gepest te worden. Hij probeert contact te krijgen door met de pestvogel mee te doen en overal een grap van te maken. Bij dit gedrag hoort de rode pet. Als je te grappig bent, denk je wel dat iedereen je aardig vindt, maar dat hoeft niet.

-We doen niet zielig

De bangerik is vaak bang en valt liefst zo min mogelijk op, komt slecht voor zichzelf op en wordt vaak gepest. Dit kind kruipt vaak weg in een hoekje. Hij denkt dat hij minder waard is dan anderen, is vaak bang en heeft last van faalangst. Bij dit gedrag hoort de gele pet.

-We helpen elkaar. We vertrouwen elkaar en zijn te vertrouwen. We zijn eerlijk.

De Kanjer doet normaal, komt voor zichzelf op zonder anderen te kwetsen of bang te maken. Hij geeft zijn mening, komt uit voor zijn gevoel en neemt anderen en zichzelf serieus. Een kind dat assertief is maar niet agressief en zich in allerlei situaties goed weet te handhaven. Hier hoort de witte pet bij. Een kanjer komt op voor zichzelf en voor anderen, luistert naar een tip en kan ook inschatten op welke momenten het niet verstandig is een eigen mening hardop te verwoorden.

Schoolleefregels

De schoolleefregels hangen zichtbaar op in de klas. In het begin van elk schooljaar worden de schoolleefregels in de klas besproken. Daarna kan iedere leerkracht naar eigen inzicht en behoefte de schoolleefregels herhalen.

1. Wij houden ons aan gemaakte afspraken
2. Wij zorgen voor elkaar
3. Wij doen eerlijk
4. Wij gaan respectvol met elkaar om
5. Wij vertrouwen elkaar

Schoolafspraken

1. We komen op tijd. Ouders zorgen ervoor dat hun kinderen op tijd op school zijn. Leerkrachten zijn op tijd om de kinderen in de rij op te vangen en beginnen op tijd met de lessen. Leerlingen zijn op tijd in de rij.
2. We lopen 'rustig' (zonder duwen of kabaal) naar de eigen lokalen toe zodat overige klassen goed kunnen doorwerken.
3. Onze mobieltjes worden op school niet gebruikt. Deze leveren we in bij de leerkracht als de school begint.
4. We lossen problemen samen op. Als we er samen niet op een goede manier uit komen, vragen we een leerkracht ons te helpen.

Wat als kinderen zich niet aan bovenstaande afspraken houden?

We waarschuwen maar één keer.

- a. Wanneer uw kind op school ongewenst gedrag laat zien met betrekking tot geldende regels, gaat de leerkracht eerst met uw kind hierover in gesprek. In dat gesprek worden op gedragsverbetering gerichte afspraken gemaakt.
- b. Indien gedragsverbetering uitblijft, volgt een eerste waarschuwing en wordt uw kind herinnerd aan de gemaakte afspraken.
- c. Indien het ongewenste gedrag ook na deze eerste waarschuwing blijft voortduren, wordt contact opgenomen met de ouder(s). U wordt op de hoogte gebracht van de aard van het gedrag, de gevolgen daarvan, reeds gemaakte afspraken en eventuele vervolgacties.
- d. Indien het gedrag van uw kind ook hierna niet in positieve zin verandert, volgt een leerreisgesprek tussen leerkracht, ouders en kind. Doel hiervan is gezamenlijk te komen tot bindende afspraken gericht op gedragsverbetering.

- e. Indien het gedrag van uw kind ook hierna niet in positieve zin verandert, volgt een gesprek met de directie van de school, om samen te komen tot passende vervolgacties, -afspraken en/of sancties.

Nablijven

Indien een leerling zich niet aan een afspraak houdt, volgt er straf. Het is dan mogelijk om de leerling na te laten blijven (maximaal 10 minuten) en tijdens het nablijven gaat de leerkracht met de leerling in gesprek over het gedrag.

Verwijdering uit de groep

Verwijdering van een leerling uit de groep is een ordemaatregel die de leerkracht in het uiterste geval zal nemen. Hierbij valt te denken aan ernstige en/of voortdurende verstoring van de rust en/of veiligheid in de groep. Als het welzijn van en de ongestoorde voortgang van het onderwijs voor medeleerlingen in het geding is en de leerkracht is op dat moment niet in staat die naar behoren uit te voeren.

Verwijdering van de leerling uit de groep komt voor wanneer andere maatregelen en/of acties niet het gewenste resultaat hebben.

Mogelijk uitgevoerde maatregelen die niet het gewenste resultaat hebben; herhaald waarschuwen, negeren, isoleren, apart zetten, oogcontact.

Verwijdering uit de groep te volgen stappen:

1. De leerkracht geeft het formulier 'verwijdering uit de klas' en schriftelijk werk mee waar de leerling mee aan de slag gaat.
2. De leerling neemt plaats in de kuil of meldt zich bij conciërge (keuze leerkracht). Bij afwezigheid conciërge: melden bij directeur, IB-er of terug naar eigen leerkracht.
3. De leerling vult het formulier 'verwijdering uit de klas' in.
4. Leerling maakt meegekregen werk.
5. Bij belsein (einde lestijd) meldt de leerling zich bij de leerkracht.
6. Leerkracht vult achterkant formulier 'verwijdering uit de klas' in. Er vindt een gesprek plaats tussen de leerkracht en de leerling.
7. De leerkracht neemt contact op met de ouders om de verwijdering te bespreken.
8. Het formulier wordt bewaard in het (digitale) dossier.

Zie bijlage 1 formulier 'verwijdering uit de klas'

Schorsing en verwijdering van school

De directeur is belast met toelating, schorsing en verwijdering. Schorsing is aan de orde bij ernstig wangedrag van een leerling. Gedrag dat indruist tegen de rust, veiligheid en de goede naam van de school. Als de directeur een schorsing voor niet meer dan twee dagen nodig acht, kan hij daar zelf toe overgaan. Daarvoor raadpleegt hij wel de belanghebbende onderwijsgevende(n). Verder stelt hij het College van Bestuur van KPO in kennis van zijn beslissing.

Acht de directeur een schorsing van meer dan twee dagen nodig, dan is daarvoor de goedkeuring nodig van het College van Bestuur. Het College van Bestuur zal vóór de eventuele schorsing overleg voeren met de directeur, de belanghebbende onderwijsgevende(n) en de ouders. Pas na dit overleg en na goedkeuring door het College van Bestuur kan tot langere schorsing worden overgegaan. De school stelt ook de onderwijsinspectie en de leerplichtambtenaar in kennis van een dergelijke schorsing.

Verwijdering van een leerling vindt plaats als door het ernstige wangedrag de relatie tussen de leerlingen, de school en/of de ouders onherstelbaar is verstoord. Bij verwijdering wordt dezelfde zorgvuldigheid in acht genomen als bij schorsing voor langer dan twee dagen. Ook bij verwijdering is goedkeuring vereist van het College van Bestuur. Zodra de ouders een schriftelijk beargumenteerd besluit ontvangen, hebben zij de mogelijkheid om binnen zes weken schriftelijk bezwaar in te dienen bij het College van Bestuur. Binnen vier weken na ontvangst daarvan neemt het College van Bestuur een besluit. Overigens is de school verplicht een andere school of instelling te zoeken. Lukt dit niet binnen acht weken, dan kan er alsnog worden overgegaan tot definitieve verwijdering.

Sociaal emotioneel volgsysteem

We volgen onze leerlingen ook op sociaal-emotioneel gebied. Dat doen we met KIJK (groep 1-2) en SCOL (groep 3-8).

KIJK 0-7

Hoe werkt KIJK!:

- We observeren kinderen dagelijks tijdens met name betekenisvolle speelwerkmomenten en maken daarvan aantekeningen in het dagboek in KIJK! webbased registratie.
- 2 x per jaar registreren we op basis van onze observaties de ontwikkeling van elk kind. Alle ontwikkelingsfasen zijn beschreven.
- Op het individueel rapport kunnen we de voortuitgang van het kind zien door het kind te vergelijken met zichzelf (eerdere registratie) en met wat van een kind van die leeftijd verwacht mag worden.
- Op het groepsrapport wordt zichtbaar hoe de groep zich als geheel ontwikkelt en wat de effecten zijn van ons onderwijsaanbod. We zien of bepaalde ontwikkelingsgebieden extra stimulans nodig hebben.
- Met het groepsoverzicht brengen we de onderwijsbehoeften van ieder kind in beeld.

SCOL

De Sociale Competentie ObservatieLijst (SCOL) is een leerlingvolgsysteem voor sociale competentie.

We gebruiken de SCOL omdat we:

- de ontwikkeling van sociale competenties op klasse- of op schoolniveau planmatig willen aanpakken;
- met de uitkomsten van de SCOL-scores ons onderwijs inhoudelijk vorm willen geven;
- leerlingen, die extra ondersteuning nodig hebben, snel op het spoor willen zijn.

De SCOL bestaat uit 26 vragen die telkens concreet sociaal competent gedrag beschrijven. Er zijn vanzelfsprekend veel meer sociaal competente gedragingen dan in de SCOL zijn opgenomen. Daarom moet u de vragen beschouwen als voorbeelden van sociaal competent gedrag. Het blijkt namelijk dat veel sociaal competente gedragingen uiteindelijk te herleiden zijn tot deze 26 vragen. De 26 vragen zijn ondergebracht in acht categorieën van sociaal competent gedrag.

1. Ervaringen delen.

Deelt de leerling met anderen wat hem bezighoudt, zowel de positieve als de negatieve ervaringen? Heeft hij plezier met andere kinderen?

2. Aardig doen.

Benadert de leerling andere leerlingen op een positieve manier en draagt hij zorg voor anderen?

3. Samen spelen en werken.

Kan de leerling met anderen iets tot stand brengen: overleggen, afspraken maken en ideeën inbrengen?

4. Een taak uitvoeren.

Hoe gaat de leerling om met opdrachten? Denk hierbij niet alleen aan schoolse taken, maar ook aan andere taken, zoals de planten water geven, het bord schoonmaken, de klas opruimen en dergelijke.

5. Jezelf presenteren.

Hoe beweegt de leerling zich onder de mensen; hoe gemakkelijk maakt hij zich kenbaar?

6. Een keuze maken.

Gaat de leerling impulsief te werk? Blijft hij bij een beslissing? Hoe gemakkelijk hakt hij een knoop door? In hoeverre beslist de leerling zelf en in hoeverre laat hij zich leiden door anderen?

7. Opkomen voor jezelf.

Hoe gaat de leerling om met weerstand? Kan hij voor zichzelf zorgen? Vraagt hij op tijd om hulp?

8. Omgaan met ruzie.

Kan de leerling een verschil van mening of een belangentegenstelling oplossen, zonder dat het leidt tot een knallende ruzie?

- De leerkracht vult 2x per jaar de Scol in (najaar en voorjaar) voor leerlingen groep 3-8.
- De leerlingen van groep 6-8 vullen de leerling Scol ook 2x per jaar in.

Pestprotocol

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden.

Het pestprotocol is er op gericht pestgedrag te voorkomen. Hiervoor wordt de methode Kanjer gehanteerd. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar wordt gemaakt. Als er pestgedrag op school voorkomt, wordt er direct actie ondernomen door de leerkracht. De leerkracht biedt hulp aan de gepeste leerling. Daarnaast wordt de pester begeleid. Er zijn vijf fasen te onderscheiden.

Fase 1:

Gesprekken met de leerling en afspraken over gedragsverandering.
Indien noodzakelijk nablijven of binnenblijven in de pauze.
Zie bijlage 2 'adviezen aan de leerkracht'

Fase 2:

Als het niet incidenteel blijkt, volgt een gesprek met de ouders. School en ouders trekken samen op in het zoeken naar een oplossing. De activiteiten worden vastgelegd.
Zie bijlage 3 'adviezen aan de ouders'

Fase 3:

Bij aanhoudend pestgedrag wordt de directeur geïnformeerd. Er wordt eventueel deskundige hulp ingeschakeld.

Fase 4:

Bij aanhoudend pestgedrag kan ervoor gekozen worden een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen.

Fase 5:

In extreme gevallen wordt een leerling geschorst of verwijderd.
In het hoofdstuk 'schorsing en verwijdering van school' wordt omschreven wanneer dit het geval is.

Voorwaarden

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers.

Directeur en leerkrachten moeten proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten in samenwerking met de ouders dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

De leerkracht brengt de directeur op de hoogte. Registreren in de dossiermap wanneer een kind veel gepest wordt.

Als pesten herhaaldelijk voorkomt komt dit in de leerlingbespreking aan de orde:

Wie – wanneer – hoe.

Als een ouder vindt dat zijn/haar kind gepest wordt, dan wordt dit opgevat als een 'melding'.

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, dan pakt de school dit direct aan.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan schakelt de IB-er de vertrouwenspersoon in. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Aanpak van de ruzies en pestgedrag in vier stappen:

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

Stap 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Stap 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt), heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meneer of de juf voor te leggen.

Stap 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterij op te lossen en nieuwe afspraken te maken. Bij herhaling van pesterij, ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

Stap 4:

Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties).

Ook wordt de naam van de ruziemaker/ pester in de klassenmap en digitaal dossier genoteerd. Bij iedere melding in de map omschrijft de leerkracht 'de toedracht'. Bij de derde melding in de map worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie- / pestgedrag.

Leerkrachten en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met ouders en / of externe deskundigen.

Consequenties:

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest, (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden) en vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leerkracht neemt duidelijk een stelling in. De maatregelen zijn opgebouwd in 5 fases: afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn / haar gedrag:

Fase 1:

Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.

Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.

Afspraken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week voor een periode in een kort gesprek aan de orde.

Indien noodzakelijk:

Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.

Een of meerdere pauzes binnen blijven.

Of andere maatregelen naar inzicht leerkracht.

Fase 2:

Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in de klassenmap en dossiermap. De school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of Jeugdprofessional.

Fase 4:

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Fase 5:

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Informatie voor invallers

Op KPO Basisschool De Cortendijck wordt gewerkt met de methode Kanjer.

Daarnaast hanteren we nog een aantal schoolleefregels en schoolafspraken.

Schoolleefregels:

1. *Wij houden ons aan gemaakte afspraken*
2. *Wij zorgen voor elkaar*
3. *Wij doen eerlijk*
4. *Wij gaan respectvol met elkaar om*
5. *Wij vertrouwen elkaar*

Schoolafspraken:

1. *We komen op tijd.* Ouders zorgen ervoor dat hun kinderen op tijd op school zijn. Leerkrachten zijn op tijd om de kinderen tijdens de inloop op te vangen en beginnen op tijd met de lessen. Na de pauze staan leerlingen op tijd in de rij.
2. *We lopen 'rustig' (zonder duwen of kabaal) naar de eigen lokalen toe zodat overige klassen goed kunnen doorwerken.*
3. *Onze mobieltjes worden op school niet gebruikt.* Deze leveren we in bij de leerkracht als de school begint.
4. *We lossen problemen samen op.* Als we er samen niet op een goede manier uit komen, vragen we een leerkracht ons te helpen.

Nablijven

Indien een leerling zich niet aan een afspraak houdt, volgt er straf. Het is mogelijk een leerling te laten nablijven (maximaal 10 minuten) en tijdens het nablijven gaat de leerkracht met de leerling in gesprek over het gedrag.

Verwijdering uit de groep

Verwijdering van een leerling uit de groep is een ordemaatregel die de leerkracht in het uiterste geval zal nemen. Hierbij valt te denken aan ernstige en/of voortdurende verstoring van de rust en/of veiligheid in de groep; het welzijn van en de ongestoorde voortgang van het onderwijs voor medeleerlingen is in het geding en de leerkracht is op dat moment niet in staat die naar behoren uit te voeren.

Verwijdering van de leerling uit de groep komt voor wanneer andere maatregelen en / of acties niet het gewenste resultaat hebben.

Mogelijk uitgevoerde maatregelen die niet het gewenste resultaat hebben; herhaald waarschuwen, negeren, isoleren, apart zetten, oogcontact.

Verwijdering uit de groep te volgen stappen:

1. De leerkracht geeft het formulier 'verwijdering uit de klas' en schriftelijk werk mee waar de leerling mee aan de slag gaat.
2. De leerling neemt plaats in de kuil of meldt zich bij conciërge (keuze leerkracht). Bij afwezigheid conciërge: melden bij directeur, IB-er of terug naar eigen leerkracht.
3. De leerling vult het formulier 'verwijdering uit de klas' in.
4. Leerling maakt meegekregen werk.
5. Bij belsignaal (einde lestijd) meldt de leerling zich bij de leerkracht.
6. Leerkracht vult achterkant formulier 'verwijdering uit de klas' in. Er vindt een gesprek plaats tussen de leerkracht en de leerling.
7. De leerkracht neemt contact op met de ouders om de verwijdering te bespreken.
8. Het formulier wordt bewaard in het (digitale) dossier.

Zie bijlage 1 formulier 'verwijdering uit de klas'

Bijlagen

Verwijdering uit de klas

Naam leerling: _____

Groep: _____

Datum: _____

Leerkracht: _____

Beantwoord de volgende vragen zo goed mogelijk:

Waarom ben je de klas uitgestuurd?

Wat is er allemaal aan vooraf gegaan?

Hoe wil je het oplossen?

Hoe zorg je ervoor dat het de volgende keer niet meer gebeurt?

In te vullen door de leerkracht bij verwijdering uit de klas

Heeft de leerling het gebeurde juist weergegeven? Zo niet, wat is je commentaar?

Hoe heb je de lesverwijdering uiteindelijk met de leerling afgewerkt?

Kopie in het (digitale) dossier.

Datum: _____

Naam en handtekening leerkracht:

Naam en handtekening directeur:

Bijlage 2: Adviezen aan de leerkracht bij pesten

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen, luisteren en vragen; hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Huiln of heel boos worden is juist een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bv. je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen, schouderklopje als de leerling zich anders / beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet overbeschermen bv. naar school brengen. Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken / pesten (baas willen zijn, jalozie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school; wij houden ons aan de regel; straffen als het kind pest en belonen (schouderklopje) als het kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken naar een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp in overleg met intern begeleider bv. sociale vaardigheidstraining, GGD, huisarts.

Bijlage 3: adviezen aan de ouders bij pesten

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd u de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering wordt het zelfrespect vergroot.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van sport.

Ouders van de pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek; elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.